

ΙΑΚΩΒΟΣ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΣ

οφός γάλλος ἑλληνιστής, ὁ Βιλλουαζών (Jean Baptiste Gaspard d'Anse de Villoison), περιοδεύων ἐν Ἄνδρῳ τελευτώσης τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος πρὸς ἀνεύρεσιν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀντιγράφων, ἐζήτησεν ἀπὸ Ἰακώβου τινὸς ἱεροδιακόνου σημείωσιν τῶν παρὰ τῷ λαῷ τῆς Ἄνδρου ἐν χρήσει ἀρχαίων ἑλληνικῶν λέξεων.

Ὁ ἱεροδιάκονος Ἰακώβος ἀπηύθυνε τότε πρὸς τὸν Βιλλουαζών ἐπιστολήν, πραγματευομένην περὶ τῆς λαλουμένης ἐν Ἄνδρῳ διαλέκτου, τὸ πρωτότυπον δὲ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εὐρέθη εὐτυχῶς μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Βιλλουαζών τῶν ἀποκειμένων ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Γαλλίας. Καὶ δὲν φέρει μὲν χρονολογίαν ἢ ἐπιστολή, πάντως ὅμως αὕτη φαίνεται ὅτι ἐγράφη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1784 - 1786, ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ Βιλλουαζών μετέβη εἰς Ἄνδρον, περιελθὼν τὰ μοναστήρια τῆς νήσου. Διότι τὴν περιήγησιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολήν ἤρχισεν ὁ Βιλλουαζών οὐχὶ τῷ 1785, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ἀλλὰ τῷ 1784, σφύζονται δ' ἐν τῷ τμήματι τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἐπιστολαὶ τοῦ τότε διερμηνέως τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου Ν. Μαυρογένους, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γαβριήλ Δ' τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν γεγονότος καὶ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Κυκλάδων καὶ τοὺς πατέρας τῶν ἐν Ἀθῶν μονῶν, διὰ τῶν ὁποίων οὗτοι ἐντέλ-

λονται ἵνα παράσχωσιν εἰς τὸν Βιλλουαζῶν τὴν δυνατὴν φιλοξενίαν καὶ περιποίησιν ¹.

Ἴδου τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. Ἐξ ἧς δηλοῦται ὅτι ὁ Ἰάκωβος καὶ μορφώσεως καὶ παιδείας ἱκανῆς ἠύμοιροι:

Ἐπιστολὴ αὐτόγραφος

¹ *Ἰακώβου ἱεροδιακόνου, περὶ τῶν ἀρχαίων
Ἑλληνικῶν λέξεων, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ δημόδιᾳ
διαλέκτῳ τῆς νήσου Ἄνδρου* ².

«Ἴδου, ἐκλαμπρότατε καὶ σοφώτατε ἄρχων, κατὰ τὴν προσταγὴν σου, οἱ ὀλίγοι ἑλληνικαὶ λέξεις, αἵτινες σφύζονται καὶ προφέρονται μόνον ἐνταῦθα, διεφθαρμένοι ὁμως.

Δουλειῶ λέγουσι τὸ δειλιῶ, φοβοῦμαι. *Ἐργῶ* τὸ θυγῶ, τὸ ψύχομαι, ὅπερ κοινῶς κρουῶν λέγεται. *Ἀκούω* παρ' αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ ὀνομάζομαι. *Πῶς* ἀκούει, ἀντὶ τοῦ πῶς ὀνομάζεται, οὗ ἡ χρῆσις καὶ πολλὴ καὶ ἀγαθὴ παρὰ τοῖς ἔλλησι. Τὸ κοινῶς γιγίω *στρέφομαι* ὀρθῶς λέγουσι καὶ *ἐστράφη* ἀντὶ τοῦ ἐγίρισεν. Ὅμοίως καὶ *πέμπω* τὸ στέλλω. *Κλώθω* τὸ νῆμα, ἀντὶ τοῦ στρέφω τὸ νῆμα ὀρθότατα προφέρουσι».

«Τὸν χοῖρον *χοῖρον* λέγουσι, καὶ τὸν σάκκον *σάκκον* καὶ τὸν ποταμὸν ὁμοίως, καὶ τὴν *σκάφη*· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς ὄρνιθας *ὄρνιθας* ἐντελῶς προφέρουσι. Λέγεται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ὠν *ἀπότοκον*, τὸ ὕστερον τεχθέν, δηλούσης, ὡς οἶμαι, τῆς ἀπὸ προθέσεως τὸ ὕστερον, καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ ἀπόδειπνον καὶ ἄλλοις. Τοὺς ἐρίφους, τὰ τῶν αἰγῶν κνήματα, *ἐρίφια* λέγουσιν, οὐ μὴν κατζίκια ὡς ἀλλαχοῦ βαρβαρικῶς ἀποκαλοῦσι. *Θαλάμια* δὲ ἀποκαλοῦσι τοὺς θαλάμους, ὃ ἔστι τὰς ἐν τῇ θαλάσῃ κατοικίας τῶν ἰχθύων. *Χινοπόδια*, τοὺς ἐχινόποδας· ἔστι δὲ φυτὸν ἀκανθῶδες, λεγόμενον οὕτω διὰ τὸ ἔχειν πόδας ἐχίνου, οὗ καὶ Πλούταρχος μέμνηται ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀκούειν λόγῳ. *Θυλάκια* δὲ ἀποκαλοῦσι τοὺς θύλακας, τὰ ἐκ δέρματος ἀλευροφόρα ἀγγεῖα, ὧν ἡ χρῆσις φαίνεται καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ Ἀριστοφάνει. Πάνυ δ' εὐφρῶς λέγουσι καὶ τὸν πάσσαλον *πασσάλι*, ὃν ἡ κοινὴ συνήθεια *παλοῦκι* προσαγορεύειν εἶωθεν. *Νιαρὰ* ψάρι, τὰ νεαρά. Αἱ ἐρίνεοι, ἧτοι ἄγρια συκαῖ, *ὄρνοι* παρ' αὐτοῖς ἀποκαλοῦνται· καὶ αἱ ὄλυνθοι, τὰ ἐξ αὐτῶν ἄγρια σῦκα, *λύθια*· καὶ τὸ ἐρίνεάζειν, *ὄρνιάζειν*.

¹ *Ἰωάννου καὶ Ἀλκιβιάδου Ἰ. Σακκελίωτος*, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις, 1892, σ. 247, ἀριθ. 1366.

² *Annuaire de l' Association pour l' encouragement des Etudes Grecques en France*, ἔτ. (1871), σ. 137 κ.ε.

Στεγασίαν λέγουσι τὴν στεγασίαν, τὴν σκέπην τοῦ οἴκου τὰς δὲ ἀναδενδράδας, *ἀνεντράδας*, ὧν μέμνηται καὶ ὁ προφητάναξ Δαβὶδ ἐν τοῖς ψαλμοῖς. *Πυρήνα* παρ' αὐτοῖς ὀνομάζεται τὸ δεύτερον ἔλαιον, τὸ ἐκ τῶν πυρήνων δηλαδή, ὁσοῦν τῆς ἐλαίας, ὅπερ ἀλλαγῶ φασὶ λάδι ἐλαιοκοκκίσιον. *Πιτύκι*, ὁ φλοιὸς τῆς πίτυος, δι' οὗ βιάπτοισι τὰ δίκτυα. *Κισσῆρι*, ἡ κίσσηρις, ὁ ὑπόκουφος, διάκηνος καὶ ὅσον σπογγοειδὴς λίθος, ὃν ἀλλαγῶ πορὶ ὀνομάζουσι. Τὴν εὐδιαν, ἣτοι τὸ ἀνέφελον καὶ ἀτάραχον τοῦ ἀέρος, *βδιαν* ὀνομάζουσι. Πολλὴ δὲ παρ' αὐτοῖς ἡ χρῆσις καὶ τοῦ ἀπά, ἣτοι ταχέως, ὀγλίγωρα, ὃ ἐστὶ σαφῶς τὸ αἶμα ποιητικόν, αὐτὸ τοῦτο τὸ ταχέως δηλοῦν *βορβιθιαῖς* ὀνομάζουσι τοὺς κόπρους τῶν βοῶν, ἣτοι τὰ βόλβια κατὰ παραδιαφθοράν.

Ταῦτά εἰσιν ἐκ πολλῶν ὀλίγα, ὧν ἐν γε τῷ παρόντι ἡδυνήθην ἐνθυμηθῆναι ἢ δὲ φιλομαθεστάτη τε καὶ διὰ τοῦτο πολυμαθεστάτη ἐκλαμπρότης εἴη μοι ὑγιαίνουσα καὶ πανευδαιμονοῦσα εἰς μακροαίωνας·

Τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος

ταπεινὸς δοῦλος καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

Ἰακωβος ἱεροδιάκονος

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἱεροδιάκονος Ἰακωβος ἦτο ἀνὴρ λόγιος. Γράφει γλῶσσαν σαφῆ καὶ συγχρόνως ὀρθὴν καὶ φαίνεται τὰ μάλιστα εἰδήμων τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς. Ἡ δ' ὀρθογραφία του εἶνε ἀπταιστος ἐν μιᾷ μόνῃ περιπτώσει ἔγραψε *γυρίζω* καὶ *ἐγύρισε* (στίχ. 7 καὶ 8 τῆς ἐπιστολῆς) ἀντὶ τοῦ *γυρίζω*, *ἐγύρισην*, ἀλλ' ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ὅλης ὑφῆς τοῦ σημειώματος τοῦ Ἰακώβου καὶ ἐκ τῆς ἀπουσίας ἐξ αὐτοῦ παντὸς ἄλλου βαρβαρισμοῦ, ἀγόμεθα εἰς τὴν ἀσφαλῆ ὑπόθεσιν, ὅτι κακῶς ἴσως ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ὁ γάλλος ἐκδότης τῆς ἐπιστολῆς. Παραπέμπει εὐχαρίστως εἰς πεζογράφους καὶ ποιητάς. Οὕτω μνεῖαν ποιούμενος ἐν τῷ λεξιλογίῳ αὐτοῦ εἶδους τινὸς φρυγάνων, ὅπερ οἱ Ἄνδριοι ὀνομάζουσι *χινοπόδια*, ἀναφέρει χωρίον τι τοῦ Πλουτάρχου ἐν τῇ «περὶ τοῦ ἀκούειν» πραγματείᾳ τοῦ Χαιρωνέως φιλοσόφου. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὁ Πλούταρχος, ἢ ὁ συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης, ἣτις φέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πλουτάρχου, παραθέτει δίστιχον, ἐν ᾧ εὐρηται ὀντως ἡ λέξις *ἐχινόποδας*. Ἴδου τὸ δίστιχον τοῦτο.

Ὡς ἂν ἐχινόποδας καὶ ἀνά τραχείαν ὄνωνιν
φύονται μαλακῶν ἀνθεα λευκοῖων.

Ἐκ τῶν δύο τούτων στίχων ὁ πρῶτος ἀπαντᾶται καὶ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ¹, αὐτὴ δ' αὐτὴ ἢ παρατήρησις τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰακώβου εὑρηται ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ² ἐν τῷ σχετικῷ τῆς λέξεως *ἐχινόπους* ἀρθρω.

Ὡσαύτως ἐξ ἀφορμῆς τῆς λέξεως *θυλάκια*, ἣτις εἶνε ἐν χρήσει ἐν Ἄνδρῳ, σημαίνουσα τοὺς ἐκ δέρματος μικροὺς σάκκους, δι' ὧν μεταφέρουσιν οἱ κάτοικοι τὸ ἄλευρον αὐτῶν ἐκ τοῦ μύλου, παραπέμπει εἰς τὸν Ἀριστοφάνην· ὁ ἀρχαῖος τύπος τῆς λέξεως ταύτης εἶνε *θύλακες* (οἱ). Ἄλλ' εὑρηται ἐπίσης καὶ ὁ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν σχηματισμός, *θύλακοι*. Παραδείγματα τοιαῦτα, ὡς μάρτυρες, μάρτυροι, φύλακες, φύλακοι, παρέχουσιν ἱκανὰ τὰ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα.

Ὁ στίχος τοῦ Ἀριστοφάνους, τὸν ὁποῖον ὑπαινίσσεται ὁ συγγραφεὺς τῆς ἐπιστολῆς, ἔχει ὧδε:

Ὡς ἄλφιτ' οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ θυλάκῳ³.

Δηλαδή «δὲν ὑπάρχει πλέον ἄλευρον εἰς τὸν σάκκον». Ἡ λέξις *θύλαξ* ἢ *θύλακος* ἐθεωρεῖτο ἀρχαία ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τῶν σχολιαστῶν, οἵτινες μετέφραζον αὐτὴν διὰ τῶν λέξεων *ἀρτοθήκη* ἢ *ἀρτοθήκη σκυτίνη*⁴. Εἶνε δ' ἀξιοσημείωτον ὅτι ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν διεσώθη ἐν Ἄνδρῳ τὸ ὑποκοριστικὸν *θυλάκιον*, ὅπερ διὰ τῆς συχνὰ παρατηρουμένης ἐγαλλαγῆς τοῦ θ διὰ τοῦ φ προφέρεται καὶ *φυλάκιον*, συγκεκομμένως δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἰδίᾳ τοῦ Κορθίου καὶ *φλάκι* ἢ καὶ ἐν τισὶ χωρίοις, ὡς ἐν Ὀπίσω Μερεῖ, μόνον *φλάτς* διὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῇ ἀνδριακῇ προφορᾷ τοιτακισμού⁵.

Ὡς ἀνὴρ δὲ ἐκκλησιαστικὸς ὁ ἱεροδιάκονος Ἰακώβος δὲν ἐλησμόνησε τοὺς ψαλμούς, παραπέμπων μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὸν προφητὰνακτα Δαβίδ. Ἡ λέξις *ἀναδενδράδες*, καὶ κατὰ τὸ Ἀνδριακὸν Γλωσσάριον *ἀνεντράδες*, εὑρηται πράγματι

¹ Ἀθην., Δειπνοσοφ., III, σ. 97, Δ.

² Etymologicum Magnum, ἐν λ. ἐχινόπους.

³ Ἀριστοφ., Πλοῦτ., 763.

⁴ Σχολ. εἰς Ἀριστοφ. Πλ. 763.

⁵ Βλ. Δημητρ. Π. Πασχάλη, Ἀνδριακὸν Γλωσσάριον. (Ἀνέκδοτον).

ἐν τινι τῶν ψαλμῶν, ἔνθα μνημονεύεται ἡ ἄμπελος τοῦ Κυρίου. « Ἐκάλυψεν ὄρη, λέγει ὁ προφητάναξ, ἡ σκιά αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ Θεοῦ »¹.

Αἱ λέξεις τῆς κοινῆς ἐν Ἐνδρῷ λαλιᾷ αἱ συλλεγεῖσαι καὶ σημειωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰακώβου ἐν τῇ πρὸς τὸν Βιλλουαζῶν ἐπιστολῇ αὐτοῦ εἶνε τὸν ἀριθμὸν ἑννέα καὶ εἴκοσιν, αἱ ἑξῆς:

Πίναξ ἀλφαβητικὸς

τῶν ὑπὸ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰακώβου συλλεγεῖσθαι
λέξεων τοῦ ἐν Ἐνδρῷ γλωσσικοῦ ιδιώματος.

Ἄκούω = ὀνομάζομαι. Πῶς ἀκούει; = Πῶς ὀνομάζεται;

Ἄνετραδες = ἀναδενδράδες.

Ἄψα (τὸ κοινῶς αἴψα) = ὀγλίγορα.

Βδῆ = εὐδία.

Βορβιθιές, τὰ βόλβιτα.

Δουλειῶ, ἀντὶ δειλιῶ = φοβοῦμαι.

Ἐργῶ = ὀργῶ, κρουῶ.

Ἐρίφια (ἀντὶ ἐρίφους) = κατζίκια.

Θαλάμια = θαλάμους.

Θυλάκια = θύλακας.

Κισσηρι (ἀντὶ κισσηρις) = πορὶ.

Κλώθω τὸ νῆμα = στρέφω τὸ νῆμα.

Λύθια = ὄλυνθοι.

Νζαρά = νεαρά.

Ἄρνιαζουν = ἐρινεάζουν.

Ἄρνιας, τὰς ὀρνιας.

Ἄρνοι = ἐρινεοί.

Πασσάλι (ἀντὶ πάσσαλον) = παλοῦκι.

Πέμπω = στέλλω².

Πιτύκι.

Ποταμός.

Πυρῆνα = λάδι ἐλαιοκοκκίσιον.

Σάκκος.

Σκάφη.

Στεγασιά (ἀντὶ στεγασία).

Στρέφομαι, ἐστράφη = Γίρτζω, ἐγίρτισεν.

¹ Ψαλμ. LXXIX, II.

² «Πέψε μου γιὰ νὰ σοῦ πέσω», λέγει δημώδης παροιμία τῆς Ἐνδρου, ἥτοι τὸ δῶρον θέλει ἀντίδωρον.

Χινοπόδια = ἐχινόποδας.

Χοῖρος.

Ῥῶν ἀπότοκον.

Ὅ το πρῶτον ἀσχοληθεῖς περὶ τὸ γλωσσάριον τοῦτο τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰακώβου γάλλος ἑλληνιστῆς Carle Wescher ἐπάγεται τὰ ἑξῆς:

«Συνιστῶμεν τὸ μικρὸν τοῦτο λεξιλόγιον εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἑλλήνων πεπαιδευμένων, οἱ ὅποιοι κατάγονται ἐκ τῶν νήσων, καὶ προτρέπομεν αὐτοὺς ζωηρῶς ἵνα ἀσχοληθῶσιν εἰς τὸν καταρτισμὸν παρομοίων συλλογῶν. Ἀνάγκη δὲ νὰ μὴ βραδύνωσιν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σήμερον τόσον εὐκόλου συγχρωτισμοῦ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀναπτύξεως τῆς συγκοινωνίας, καὶ ὑπὸ τὴν συνεχῆ ἐπίδρασιν, τὴν ὅποιαν ἀσκεῖ ἡ ἐξησκημένη ἐπίσημος τοῦ Κράτους γλῶσσα, τὰ ἴχνη ταῦτα τοῦ μεμακρυσμένου παρελθόντος ὀσημέραι ἔξαφανίζονται. Εἰς τοὺς Ἑλληνας ἀπόκειται νὰ περισυλλέξωσι καὶ νὰ σώσωσιν αὐτά. Θὰ ἐξυπηρετήσωσιν οὕτως ὄχι μόνον τὸ γενικὸν τῆς ἐπιστήμης ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ θὰ προσφέρωσι πολῦτιμον ἐκδούλευσιν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδιαιτέραν πατριδα των, τῆς ὁποίας ἡ δόξα εἶνε πρὸς αὐτοὺς δικαίως προσφιλῆς, καὶ πρὸς τὴν γλῶσσαν τῆς ὁποίας ὀφείλουσι τὸν σεβασμὸν, τὸν ὅποιον ἐπιβάλλει ὁ ἱερός χαρακτήρ τοιαύτης παρακαταθήκης. Εἶνε ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τῶν ἀπογόνων αὐτῶν διὰ πάσας τὰς παραδόσεις, τὰς ὁποίας ἐκληροδότησαν πρὸς αὐτοὺς οἱ πατέρες των. Τὸ καθῆκον τοῦτο ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς ἕξ ἴσου πρὸς τὸ καθῆκον τῆς διατηρήσεως τῶν ἀρχαίων μνημείων. Διότι ἕξ ὄλων τῶν ἔρειπῶν, ἅτινα ὑπελείφθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος, τὸ διδακτικώτερον ἴσως εἶνε ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα¹».

Περὶ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἰακώβου δὲν ἔχομεν, ἀτυχῶς, ἄλλας πληροφορίας. Ἄλλ' ἀναδιφῶντας παλαιὰ ἔγγραφα ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀρχείου εὑρομέν τινα πρὸς τὸν μητροπολίτην Σμύρνης ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἔτει 1796 ἡγουμένου τῆς ἐν

¹ Annuaire de l' Association pour l' Encouragement des Études Grecques en France, ἔτ. 1871, σ. 137 κ. ἑ.

Ἄνδρῳ μονῆς Παναχράντου πολυκάρπου, ἧτις ἔκ τινος συναφοῦς σημειώσεως φαίνεται ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου.

Εἶχομεν γράφει τὰ ἀνωτέρω, ὅτε περιῆλθεν εἰς γνώσιν ἡμῶν ἐνυπόγραφον καὶ ἐμμάρτυρον τῆς πατριαρχικῆς αὐτῆς γράμμα, δι' οὗ καθίσταται δῆλον, ὅτι Λεοντία μοναχὴ ἢ Σμυρναία ἀφιερώσατο εἰς τὸ ἐν Ἄνδρῳ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἅπασαν ἐν γένει τὴν οὐκ εὐκαταφρόνητον κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν αὐτῆς, κάτωθεν δὲ τοῦ ἐγγράφου φέρεται βεβαίωσις τῆς ὡς ἄνω Λεοντίας μοναχῆς, **γενομένη διὰ χειρὸς Ἰακώβου ἱεροδιακόνου καὶ διδασκάλου.** Ἐκ τούτου πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὁ ἱεροδιάκονος Ἰακώβος μετήρχετο ἐν Ἄνδρῳ τὸν διδάσκαλον. Φέρει δὲ τὸ ἐγγραφοῦν τοῦτο, ἀνέκδοτον τυγχάνον, χρονολογίαν 1781, ἀπριλίου 8.

Ἡ μοναχὴ Λεοντία, ἡ ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς αὐτῆς ἐπιλεγομένη Σμυρναία, ἐν τῇ ἐν Ἄνδρῳ μονῇ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐγκαταβίωσασα, ἐπηγγέλλετο τὸν ἰατρόν, εὐμοιροῦσα δὲ πολυτίμων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην χειρουργικῶν γνώσεων παρεῖχεν ἀληθεῖς εἰς τοὺς πάσχοντας ὑπηρεσίας. Μονάζουσα ἐν Ἄνδρῳ ἠτύχησε νὰ θεραπεύσῃ πλούσιον καὶ μέγα δυνάμενον τοῦρκον πασᾶν, ὅστις ὑπὸ χαλεποῦ κατατρυχόμενος ἀρρωστήματος, ἀνάγκην ἔχοντος χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως, μετέβη εἰς Ἄνδρον πρὸς θεραπείαν, προσελκυσθεὶς ἐκ τῆς καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν περιαδομένης φήμης τοῦ θήλεος τούτου Μαχάωνος. Τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο αἴφνης ἡ μοναχὴ Λεοντία πλουσιωτάτη, διότι ὁ ὑπ' αὐτῆς ἰαθεὶς εὐγνώμων τοῦρκος μεγιστὰν μετ' Ἀσιατικῆς ὄντως μεγαλοδωρίας ἠγόρασεν ἐν Ἄνδρῳ καὶ προσέφερεν εἰς τὴν Λεοντίαν μεγάλας γαιῶν ἐκτάσεις, τὰς ὁποίας αὐτὴ ἀφιέρωσεν ἅπασας εἰς τὴν ἐν ἣ ἠσκήτευεν εὐαγῆ καὶ σεβασμίαν μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου.